DIN „ENCICLOPEDIA" LUI WILLIE

Bene (în tricou alb) a exprimat prin deplasări largi, pe tot terenul, obligațiile extremei în fotbalul modern (Fază din sfertul de finală Ungaria – U.R.S.S.) Foto : BIPPA

REPERE PE DRUMUL VIITORULU

EXTREMA — JUCĂTOR CU SUFLU DE FONDIST

Una dintre manevrele de organizare a jocului, prezentă în arsenalul celor mai bune echipe participante la turneul final, care merită titlul de „noutate tactică cu șanse de rezistență în timp" a fost, replierea extremelor, participarea lor masivă la jocul din mijlocul terenului. Ball și Peters (Anglia), Haller (RFG), Augusto și Simoes (Portugalia), Metreveli (U.R.S.S), Mas (Argentina)), Jang Sun-Kook (R.P.D. Coreeană) și alții erau văzuți pe tot terenul. In apărare completau linia mediană compusă frecvent din patru jucători. Marcau adversarii, deposedau, deveneau apoi catalizatorii acțiunilor ofensive, erau oameni de legătură, coechipieri de sprijin și atunci cînd era necesar, reveneau pe zonele clasice, se transformau în flancuri de învăluire sau ajungeau „jucători vîrf". Astăzi extremele de elită au o rezistență fizică de fondist, sînt printre cei mai laborioși jucători din echipă.

SE TINDE SPRE UN SISTEM 4—4—2 ?

Această orientare o recomandă parcă, echipele Angliei, RFG, Portugaliei, Argentinei, R.P.D. Coreene. La cei doi jucători din linia mediană, se adăugau constant și sistematic, cele două extreme sau unul dintre atacanții centrali și o extremă. Apărea astfel, o linie mediană compusă din patru jucători. Rostul acestei restructurări nu e greu de pătruns. O perdea de patru jucători așezată în fața liniei de fundași zădărnicește mai bine tentativele de pătrundere ale înaintașilor adverși, ridică la opt numărul apărătorilor și favorizează organizarea dispozitivului defensiv pe două linii dispuse în profunzime. Cînd se inversează rolurile, cei patru se transformă, dovedesc — contra primei impresii — puternice înclinații ofensve. Ei se alătură fără reticențe celor două „vîrfuri", se răspîndesc pe toată lățimea frontului de atac, sau caută un plasament favorabil pentru primirea „pasei înapoi", pasă care se impune, din ce în ce mai mult, drept antidot cu mare perspectivă, împotriva tacticilor bolnave de atîta „defensivă".

Dacă la cei șase jucători (patru din linia mediană + cele două vîrfuri), mai adăugăm și incursiunile celor doi fundași laterali, în atac avem toate piesele care permit să ne formăm o imagine integrală despre perioada „noului val". Din el se va naște probabil fotbalul de mîine.

DESPRE MARCAJUL INDIVIDUAL

Unul dintre principiile sacre ale „betonului" este aplicarea marcajului individual, cu alte cuvinte obligația tiranică impusă apărătorilor din primul pînă în ultimul minut de a urmări peste tot adversarul lor direct. Urmăritorul devine umbra, devine paznicul care escortează, devine subalternul celui însoțit, se subordonează tuturor capriciilor acestuia, renunță să joace, numai din dorința de a-și împiedica și adversarul s-o facă. Nu-l interesează altceva decît anihilarea omului din față. Și într-un joc, pot fi două trei cupluri de genul acesta. Iată cum betonul urîțește, sărăcește jocul, îl face dur, eliminînd atunci cînd marcajul individual reușește, contribuția constructivă a patru sau șase jucători, transformînd partida într-un fel de „fotbal redus", opt la opt sau nouă la nouă.

Dar, trecînd peste efectul sumbru al acestei tactici trebuie să analizăm dacă, în Anglia, a dat cîștig de cauză adepților ei.

Mai întîi, apărătorii care au fost obligați să-l practice, au ajuns treptat la epuizare fizică sau în orice caz au fost șterși de pe lista contribuabililor la acțiunile de atac, subminînd potențialul necesar echipei lor pentru obținerea victoriei. In al doilea rînd, adversarii vizați nu s-au arătat prea afectați de această urmărire obsedantă. Excelent pregătiți fizic, au manifestat resurse mai bogate, au rezistat cu bine șocurilor, iar datorită unei tehnici rafinate, o dată intrați în posesia balonului, l-au păstrat sau trimis cînd trebuia cu adresă. N-au fost împiedicați să-și facă jocul, n-au fost, precum se sconta, reduși la zero, deoarece nu puteau fi deposedați decît prin fault.

In timp ce echipa Angliei sau alte formații (Portugalia, Argentina, R.P.D. Coreeană, Ungaria), adeptele unui marcaj mai rațional (în zonă sau combinat), au reușit cel puțin tot atît în direcția neutralizării atacanților adverși, conservînd mai bine forțele jucătorilor și practicînd un joc mult mai agreabil din toate punctele de vedere.

Englezii mai ales, au demonstrat cea mai inteligentă modalitate de marcaj combinat. In zona lui, fiecare apărător se dovedea necruțător. Dar nu-i vedeai „călătorind" pe urmele adversarilor. Astfel l-au neutralizat pe Eusebio și în finală pe Haller, pe Seeler, pe Emmerich și pe Held.

Discuții în jurul celor două alternative (marcaj individual sau marcaj în zonă) se vor mai purta și de acum înainte cu aceiași ardoare. Dar se pare că turneul final din Anglia a lăsat să se întrevadă și în această direcție germenii viitorului.

SPIRITUL JOCULUI

Este o noțiune cu largă circulație. Reprezintă atmosfera care se degajă din jocul unei echipe indiferent de așezarea jucătorilor. Emană din modul în care se deplasează jucătorii pe teren, din preferința lor pentru atac sau apărare. Este accentul care definește intenția unei echipe. Victoria sau numai evitarea înfrîngerii sînt cele două sensuri exprimate prin spiritul ofensiv sau defenisv, într-un anumit meci, sau pe toată durata unei competiții.

Imperativul calificării a determinat multe echipe să se manifeste în spirit ofensiv pe stadioanele din Anglia. Au fost desigur și excepții (echipa Italiei de exemplu), dar lucrul acesta interesează mai puțin acum.

Vrem în schimb să menționăm că unii dintre adepții betonului au jucat în spirit ofensiv. Se împacă una cu alta? Intre structura betonului — rod al spiritului defensiv și spiritul ofensiv singurul drum logic spre obținerea victoriei există numai contradicții neantagoniste?

Performanțele echipei RFG-ului și U.R.S.S.-ului par să hrănească acest punct de vedere. Dar să analizăm mai atent. Vest-germanii au avut o garnitură compusă din jucători excelenți, luați în parte, poate mai buni decît adversarii lor, jucătorii englezi. Și totuși, au pierdut în finală, cu toată clasa, cu toată soliditatea apărărilor. Au jucat mai slab și s-au dovedit mai lipsiți de resurse fizice, de forță în atac. Echipa Uniunii Sovietice, cu tot aportul cîtorva mari jucători, a ajuns pînă în semifinală, dar atunci a cedat. Lipsa unor atacanți centrali de valoare atestă că betonul nu era cea mai potrivită concepție pentru echipa lui Morozov. A pierdut apoi și în fața Portugaliei, echipă mai ingenioasă, mai colectivă în acțiunile sale și mai bine conservată din punct de vedere fizic (jucătorii sovietici pierduseră din forță și viteză).

Deci, această tactică, reclamă pe de o parte vîrfuri de atac de înaltă clasă, capabili să se descurce singuri, izolați între doi-trei apărători, fiindcă jucînd betonat, nu-ți rămîn decît puțini oameni pentru finalizare. Astfel de jucători nu găsești întotdeauna și în altă ordine de idei, s-a observat scăderea eficacității acestora atunci cînd sprijinul coechipierilor rămîne palid.

Ca să compenseze izolarea jucătorilor, specifică acestei maniere tactice, apare obligația unor deplasări frecvente și prelungite dinapoi înainte și invers, fapt ce explică epuizarea mai rapidă într-o competiție cu jocuri dificile la intervale scurte. Deci a juca beton, dar a încerca concomitent să trimiți forțe suficiente în atac, a încerca să combati izolarea prin prezența cel puțin a unui jucător de sprijin, e posibil un timp, dar reprezintă un lux care se plătește.

Și marcajul individual despre care vorbeam mai înainte nu se poate apropia decît formal de spiritul ofensiv, nu numai prin ceea ce urmărește, dar și prin faptul că blochează anumiți jucători, împiedicîndu-i să participe la construirea și finalizarea atacurilor (vezi Schnellinger și Beckenbauer atunci cînd au primit consemn să se ocupe numai de adversarii lor).

E drept, rigiditatea betonului poate fi atenuată atunci cînd spiritul ofensiv și dorința de victorie stăpînesc jucătorii. Dar apropierea rămîne superficială, pretinde jucători de excepțională valoare pe anumite posturi, și un efort din partea tuturor, greu — dacă nu imposibil — de compensat într-o competiție prelungită.

Romulus BALABAN

Stanley Rous

OFSAIDUL TREBUIE MODIFICAT, DAR DUPĂ O LUNGĂ PERIOADĂ DE EXPERIMENTARE

● PREȘEDINTELE F.I.F.A. DESPRE RECENTUL CAMPIONAT MONDIAL

Presa de specialitate de peste hotare continuă să acorde un spațiu important comentariilor pe marginea ultimului campionat mondial. Specialiștii și ziariștii își expun punctele de vedere asupra diferitelor probleme ridicate de acest campionat, căutînd să rețină principalele învățăminte și să contureze perspectivele de dezvoltare viitoare a fotbalului mondial, în general, și ale „Cupei Jules Rimet", în special.

Ne-am referit în numerele noastre precedente la o anchetă pe care a întreprins-o cunoscutul ziar parizian de specialitate „L'Equipe", din ale cărei materiale am reprodus capitolele cele mai importante. Nu de mult, același ziar a publicat și răspunsul unei personalități marcante: sir Stanley Rous, *președintele F.I.F.A.*

Intrucît răspunsul președintelui F.I.F.A. conține cîteva probleme importante, găsim interesant să le consemnăm în rîndurile de mai jos:

● *Învățămintele esențiale ale Cupei Mondiale*

„A fost evident faptul că echipele s-au pregătit cu mai multă amploare decît la precedentele campionate mondiale. Toate s-au dovedit într-o excelentă condiție fizică... In ceea ce privește aspectul moral este clar că cele mai multe meciuri trebuie să dea de gîndit profesorilor, pedagogilor sau mai simplu părinților. Intr-adevăr, jucătorii acestui campionat mondial ar fi trebuit să țină seama de faptul că tineri din întreaga lume îi vedeau la televizor și că în aceste împrejurări excepționale ar fi trebuit să dea exemplu de frumusețe a jocului și a fair-play-ului".

● *Fotbalul este amenințat de vreun pericol?*

„Singurul pericol, după mine, îl constituie faptul că fotbalul este prea comercializat. Prea mulți oameni exploatează fotbalul pentru folosul lor personal și nu în folosul sportului".

● *Problema arbitrajului*

„Vor fi întotdeauna probleme de arbitraj, dar de data aceasta s-a putut observa că au fost foarte puține diferențe în interpretarea regulilor de joc de către arbitri, indiferent de țara lor. Pentru viitorul campionat, totuși, socotesc că selecționarea arbitrilor trebuie făcută pe baze diferite. Va trebui ca acei 30 de arbitri aleși să fie cu adevărat cei mai buni din lume. Dar, pe de altă parte, trebuie să se recunoască faptul că adesea jucătorii înșiși au fost cei care au ignorat regulile de joc".

● *Modificarea regulilor*

„Singura regulă pe care aș dori-o modificată este aceea a ofsaidului, dar numai după o lungă perioadă experimentală. Ar fi de dorit ca federațiile naționale să aleagă una din competițiile lor anexe pentru a face, timp de un sezon întreg, următoarea experiență: linia suprafeței de pedeapsă prelungită pînă la liniile de margine, cu suspendarea ofsaidului în noua suprafață astfel delimitată. Experiențe de acest fel s-au și făcut, dar ele n-au fost deloc concludente, pentru că jucătorii n-au avut decît puține șanse sau deloc de a profita de marea libertate astfel oferită".

● *Formula campionatului mondial*

„Cred că formula trebuie să fie schimbată astfel încît cele 16 ultime calificate să fie determinate după meritele lor și nu după considerații de „grupaj", de prestigiu sau de tragere la sorți. In această privință, au fost pregătite numeroase proiecte. Ele vor fi examinate cu ocazia unei viitoare ședințe a comitetului de organizare".

● *Viitorul Cupei Mondiale*

„Viitorul campionatului și al altor competiții internaționale va depinde de participanți, dacă aceștia vor fi gata:
— să joace după regulamentele în vigoare;
— să accepte deciziile arbitrului fără a șovăi;
— vor primi înfrîngerea în mod sportiv.

Concluziile și observațiile președintelui forului internațional sînt extrem de interesante și au ponderea pe care le-o conferă calitatea sa oficială. In completarea lor adăugăm cu privire la formula campionatului mondial că federația internațională are intenția de a aduce o modificare eliminatoriilor competiției. Ce și cum anume, deocamdată nu se știe.

Fotbal
REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Redacția și administrația București
Bd. Mărăști 26, raionul 30 Decembrie

COLEGIUL DE REDACȚIE
Constantin Chiriță, Ștefan Covaci, Gh. Dumitrescu, Ion Lupaș, Pavel Marcu, Aurel Neagu (redactor șef), Angelo Niculescu, Andrei Rădulescu, Constantin Teașcă, Dumitru Tomescu, Stelian Trandafirescu (redactor-șef adjunct), Radu Urziceanu (secretar general de redacție), Emerich Vogl, Ion Voica, Ion Voinescu.